LEGENDA ISTORICA – TRADITIE SI MODERNITATE

Asist. univ. drd. M-M Mihaela (Stefanica) STOENESCU
Universitatea Bucuresti – Scoala Doctorala a Facultatii de Litere

Abstract

To speak of historic legend in Romanian folklore and its specificity and to analyze it in relation with the French historic legend in order to identify common elements is a way of accomplishing the desiderate of united modern Europe – unity in diversity – a modernity that is deeply connected with tradition.

In these times of contestation and negation, of annihilation attempts on the national specific, cultural identity must not only be cultivated but also analyzed in comparison in order to achieve an international synchronization of values.

"Deci, fratilor cetitorilor, cu cat va viti indemna a ceti acest letopisatu mai mult cu atata veti sti a va feri de primejdii si veti fi mai invatati a dare raspunsuri la sfaturi, ori la taina, ori de ostire, ori de voroave, la domni si la noroade de cinste" ne indeamna cronicarul Ion Neculce in "Predoslovia" Letopisetului sau.

Cunoasterea trecutului indepartat precum si a celui recent il face pe omul modern sa inteleaga si ce i s-a intamplat, ce i se intampla si ce poate sa i se intample in viitor. Dar oare tinerii vor sa cunoasca acest trecut? Si daca multi dintre ei nu vor sa stie, considerand ca nu are relevanta pentru prezent nu cumva, de vina este modul cum scoala si media fac trimitere la istorie? Totusi unii sunt interesati atat de istorie cat si de folclor, de radacinile traditiei noastre. Poate ca sunt doua tendinte antagonice care se vor anihila reciproc. Nu putem raspunde deocamdata la aceste intrebari nelinistitoare, dar ceea ce stim este ca dezideratul Europei moderne, unite, este "unitate in diversitate", iar modernitatea isi trage seva prin radacinile adanc infipte in traditie. De aceea consider ca a face cunoscuta identitatea noastra culturala, a o cultiva si a analiza comparativ nu atat elementele care o separa de altele cat, mai ales ceea ce au aceste popoare in comun, este un demers care duce la o sincronizare a valorilor.

In cartea sa "Pentru o definire a specificului romanesc", Gabriel Stanescu[1] afirma ca: "Noi romanii, putem contribui la schimbul international de valori cu exact ceea ce avem mai viu, mai adanc in fiinta noastra, folclorul" si putem adauga ca printre multiplele manifestari ale folclorului, legenda istorica, in ceea ce are ea unic dar si comun cu celelalte popoare europene, poate contribui la sincronizarea cu sistemul valorilor europene.

[1] Stanescu Gabriel, *Pentru o definitie a specificului romanesc*, p.5, Ed. Criterion publishing, Bucuresti, 2006.

BDD-A23610 © 2009 Editura Universităţii „Petru Maior"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:40:22 UTC)

Alegand ca tema de cercetare legenda istorica in folclorul romanesc si in cel francez, incerc sa completez un sector mai putin abordat in prezent.

Legenda istorica se naste in special in vremuri tulburi, in care se rastoarna scara de valori, iar preceptele morale se dilueaza sau chiar se schimba in contrariul lor. Fiecare epoca a istoriei umanitatii a avut parte mai mult de framantari si razboaie, fie de expansiune, fie de aparare sau de eliberare de sub o domnie straina impovoratoare, decat de perioada de calm, de pace, de prosperitate si progres. Poate de aceea exista atatea legende istorice legate de personaje atestate istoric, dar impodobite cu trasaturi exceptionale, aproape mitice. Desi in stransa legatura cu realul vietii imediate, legenda in general si cea istorica in special, doreste sa ofere o semnificatie si mai putin o explicatie. Un fapt abia intamplat, devenit subiect al comunicarii sociale este desfigurat, mistificat, infrumusetat sau deformat, uratit, pentru a oferi o pilda de urmat sau, dimpotriva, de ocolit si dezavuat. Sentimentele corup adevarul. Aceste deformari pot fi asimilabile, ca mecanism, licentelor poetice.“Aceste deformari convertesc adevarul particular, istoric, intr-un adevar general poetic, printr-o largire a semnificatiilor faptelor nerelatate”[2].

Intentia povestitorului este de a marca exemplaritatea unui personaj, dimensiunea eroica a acestuia sau modelul negativ ce nu trebuie urmat. Constructia epica a legendei deschide poarta trecutului capabil sa arate o semnificatie, deoarece prezentul e considerat inapt sa semnifice prin el insusi. Legenda nu este altceva decat “o forma poetica de asumare a vietii”[3]. Ca si celelalte forme de naratiune orala, cum sunt basmul si povestirea, legenda are o formula de deschidere, “se zice ca”, si toate variantele (se spune, cica), si una de inchidere “cum am auzit-o asa v-o spun”, cu variantele (ce-am auzit spun, eu asa o stiu si asa o spun). Atat formulele initiale, cat si cele finale il absolva pe povestitor de implicare in naratiune si de garantia veridicitatii faptelor relatate, rolul sau rezumandu-se la cel de simplu colportor. Limbajul in legenda este apropiat de cel cotidian, iar ritmul este alert, apropiindu-se de deznodamant. Deseori sunt indicate atat locul precis unde se vor petrece evenimentele, cat si anul, uneori si anotimpul, momentul zilei.

Pentru expunerea de fata am ales compararea a doua legende, una romaneasca si anume “Sobieski si Cetatea Neamtului” si legenda corsicana “Fortareata Nonza si armata franceza”. Atrasa de subiectul aproape identic, am trecut peste faptul ca ambele legende sunt culese si adaptate de culegatorul de folclor (in cadrul legendei corsicane) sau inserate in

[2] Angelescu Silviu – postfata la *Legendele populare romanesti,* p.243, Ed. Albatros, Bucuresti, 1983
[3] Idem, op. Cit p. 251

BDD-A23610 © 2009 Editura Universităţii „Petru Maior”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:40:22 UTC)

cronica (“Viata lui Constantin Cantemir” de Dimitrie Cantemir) si apoi stilizate de Constache Negruzzi in cazul legendei romanesti.

In prefata semnata de P.P. Santini la culegerea de legende din folclorul corsican, este felicitata initiativa celei care a adunat in volum cele mai autentice aspecte ale gandirii si creatiei populare din insula, in special cele pastrate in satele din interior, considerate cele mai reprezentative.

“Nimic, din acest volum nu e inventat, sunt intr-adevar legende din Corsica, pe care memoria colectiva le-a exhumat din negura vremurilor si pe care autoarea, Claude Bourguignon – Frasseto, fiica a unei femei corsicane, mandra de originea sa, le-a auzit si sedusa de visele pe care le inspira si de filosofia pe care o degaja, a vrut sa le faca cunoscute. Limba clara, simpla, eleganta, accesibila in care le raporteaza, este o invitatie pentru publicul tanar. Caci nu mai exista, si multi o regreta, acel “fucone”, in casele corsicane si copiii, seara, sunt prea ocupati, fie chiar si numai cu televizorul sau cu calculatorul, pentru a-i asculta pe batrani sa le povesteasca legendele care le-au incantat la randul lor copilaria”.

Iata faptele istorice:

“In 1691, Ian al III-lea Sobieski voi sa extinda stapanirea sa in Moldova; facu deci o noua expeditie, asemenea celei din 1686. Nici de data aceasta insa, nu putu ajunge pana la Dunare, tatarii oprindu-l mai sus de Iasi. El se intoarse atunci spre apus, ataca Cetatea Neamtului, aparata numai de o mana de “vanatori” (nu “plaiesi”, cum s-a spus multa vreme) si dupa patru zile de asediu, izbuti sa o ia. Manastirile din apropiere, Agapia, Secul si Hangu, primira si ele garnizoane lesesti, apoi urma, pe o vreme cumplita, retragerea. Din lipsa de cai, tunurile fura parasite la Ropcea, in Bucovina, fiind reluate abia dupa vreo trei luni. Bagajul de pierdu tot, multi dintre soldati pierira de frig si de boala. Partea de nord-vest a Moldovei, plus Soroca, ramase sub ocupatie leseasca, in timp ce tatarii stapaneau Orheiul si Lapusna. Lui Cantemir ii ramasese numai Iasul si “Tara de Jos”.

Luptele dintre genovezi si corsicani nu au luat sfarsit decat dupa interventia franceza, apoi, in 1769, insula a fost cedata Frantei. Francezii au avut de furca si ei cu patriotii corsicani. Totusi, rezistenta acestora a fost semanata cu incidente curioase, spre gloria si vitejia acestui popor. In 1768, regele Frantei, Ludovic al XV-lea, trimisese in Corsica trei coloane de patru sute de soldati ca sa lupte cu armata corsicana rebela, comandata de Pascal Paoli si sa supuna tara. La chemarea acestuia, de peste tot coborau oameni inarmati cu ce gaseau, destul de putine pusti, de altfel, dar avand toti dorinta in suflet sa isi apere tara de

BDD-A23610 © 2009 Editura Universităţii „Petru Maior”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:40:22 UTC)

armata care avea faima celei mai puternice din lume. Si au reusit sa ii tina piept un an de zile, pana cand, cu toata hotararea si vitejia lor, au trebuit sa se supuna coroanei Frantei.

Acestea sunt evenimentele istorice care au generat doua legende aproape identice. Cum am putea explica aceasta identitate de subiect? Prin similitudinea evenimentelor si a conditiilor istorice, desi distanta in timp dintre ele este de 77 de ani. Nu se poate pune problema migrarii motivului, oricat de tentanta ar fi varianta si nici deducerea existentei unui arhetip comun legat de un mental asemanator. Singura explicatie, dupa parerea noastra, ar fi ca modelul legendei este realul vietii in conditii istorice asemanatoare.

Impresia puternica pe care o lasa intamplarile in contemporaneitate duce la formarea legendei care, la randul ei poarta in sine dimensiunile unui ideal, al unei proiectii inspre viitor. Intr-unul din aforismele sale, filosoful Vasile Bancila spunea: "Legendele nu sunt pure fictiuni, dupa cum cred cei mai multi, caci in ele se refugiaza ce e mai adanc si mai idealizat in om, tendinta lui spre absolut, spre sens suprem. Asa ca, intr-un fel sau in altul, ele contin mai multa realitate decat realitatea imediata si, in orice caz, sunt mai revelatorii decat adevarurile curente. Ele nu contin reminiscente istorice transfigurate sau estompate. Legendele sunt adevarate din punct de vedere metafizic si moral: in ele se consemneaza viziunea de ideal a oamenilor, explicarea pe care ei o dau lucrurilor, de aceea legendele oricarui popor au valoare universala si totodata sunt cel mai bun mijloc de a cunoaste spiritul si psihologia lui."

Pornind de la definirea pe care o da Silviu Angelescu[4] legendei, pe baza unor criterii care o deosebesc de basm si de povestire, dupa enuntarea lor vom analiza cele doua exemple mai sus mentionate:

1. Criteriul dimensiunii – mai redusa decat basmul, dar mai ampla decat povestirea;
2. Criteriul adevarului relatat – intamplari percepute si prezentate ca incerte prin formula de deschidere "se zice ca...";
3. Criteriul pozitiei naratorului – ca si in cazul basmului, naratorul este diferit de persoana eroului;
4. Criteriul asumarii responsabilitatii asupra celor povestite – naratorul isi declina responsabilitatea prezentandu-se ca simplu colportor (prin formula de deschidere "se zice ca" si prin formula de inchidere "cum am auzit-o asa am povestit-o"), evitand sa depuna marturie;
5. Criteriul timpului cand se petrec intamplarile

[4] Angelescu Silviu, *Legenda,* Ed. Valahia, col. Randuiala, Bucuresti, 2002, p.37-38

BDD-A23610 © 2009 Editura Universităţii „Petru Maior"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:40:22 UTC)

– nedefinit: “demult”, “odata”, “candva”, “pe vremuri”
- definit: epoca (pe vremea cand domnea regele, nobilul, domnitorul x) an, perioada a anului, moment al zilei;

6. Criteriul spatiului – real;
7. Criteriul fabulosului – fabulosul constituie o prezenta familiara in naratiune, controland aproape mereu umanul;
8. Criteriul stilului – stil formular, cu lexic poetic, mai sarac decat al basmului si cu stilul solemn mai putin marcat;
9. Criteriul ritmului – mult mai rapid decat al basmului, nefiind intarziat de duplicari sau triplari ale situatiilor epice.

Preocuparea scriitorilor fata de legendele populare si includerea lor in diferite opere “culte” are ca scop fie reconstituirea unei mitologii a poporului respectiv (roman, francez, german, italian, englez etc), fie consemnarea lor pentru a nu se pierde in uitare sau/si ca motiv de inspiratie.

Iata, pe scurt, continutul celor doua legende:

Sobieski si Cetatea Neamtului

Armata poloneza, condusa de regele Ian al III-lea Sobieski, se deplasa cu greutate si in dezordine din cauza oboselii, a lipsei alimentelor si a apei, a luptelor cu tatarii, care ii hartuiau neincetat. Neputand sa ajunga la Dunare cum planuisera se intorc spre apus, spre Cetatea Neamtului, creazand ca vor gasi cele trebuincioase, precum si o parte din tezaurul domnesc. Craiul lesesc tine sfat cu cei doi hatmani: Iablonovski si Pototki. Desi inteleptul Iablonovski se opune, Sobieski hotaraste sa atace Cetatea Neamtului, magulit de vorbele lingusitoare ale lui Pototki

- “Numele mariei tale e destul tun” si de informatia strecurata de acesta, fara temei de altfel, ca domnii Moldovei obisnuiesc sa-si trimita aici averile in timp de razboi.

Ce se intampla insa in cetate? Inafara de nouasprezece ostasi (“plaiesi”, scrie Negruzzi, “vanatori”, scrie Constantin C. Giurescu in “Istoria romanilor” vol III), cetatea era pustie, fara garnizoana, care plecase in ajutorul domnitorului Constantin Cantemir, ce se lupta cu turcii.

BDD-A23610 © 2009 Editura Universităţii „Petru Maior”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:40:22 UTC)

Un tanar plaies venit din interiorul tarii, dadea de stire ca oastea poloneza ajunsese la Cotnari. Sunetul buciumului ii vesteste insa ca lesii sunt deja la portile cetatii. Se fac pregatirile de lupta caci nu doreau sa inchine cetatea fara sa lupte, mai ales ca le stiau obiceiurile sleahticilor – i-ar fi trecut pe toti prin sabie.

Conform protocolului medieval regele polon trimite o solie care sa negocieze predarea cetatii fara lupta. Desi vorbeste ceremonios, parlamentarul incearca sa-i impresioneze pe moldoveni cu titlurile de noblete si cu victoriile repurtate de craiul Sobieski si de nobilii sai generali. Simtind dispretul leahului, moldovenii refuza oferta, preferand lupta.

Urmeaza asaltul asupra cetatii, cu pierderi grele si de o parte si de cealalta, polonezii cazand in numar mult mai mare deoarece luptau in camp descoperit; cei din cetate aveau vizibilitate buna, de sus, de pe deal. Dupa cinci zile (patru consemnate de istorie), moldovenii (din care pieisera zece) raman fara hrana si munitie, cer negocierea inchinarii cetatii cu conditia sa fie lasat sa plece liberi si nestingheriti. Sobieski le fagaduieste ca ii va lasa in viata si liberi sa plece unde vor. La vederea celor cativa plaiesi care ies din cetate cu raniti in spate, regele polon se infurie si ordona spanzurarea lor. Hatmanul Iablanovski il sfatuieste totusi sa isi tina cuvantul dat pentru a nu se dezonora fata de proprii lui nobili si generali. Sobieski il asculta, cu parere de rau, spunandu-le plaiesilor sa vesteasca fratilor si urmasilor lor ca au avut “cinstea” de a i se impotrivi. Afland ca in cetate nu e nimic de pradat, polonezii pornesc mai departe, la vale, in timp ce moldovenii urca spre munte.

Armata franceza si fortareata Nonza

Era in 1768. Regele Ludovic al XV-lea trimisese in Corsica cateva sute de soldati pentru a lupta cu rebelii comandati de Pascal Paoli si a supune tara. Afland despre venirea vapoarelor frantuzesti, Corsicanii coborau din munti si se aliau sub comanda lui Paoli. Barbati in toata firea si adolescenti imberbi, cu pusti, pumnale sau topoare, erau hotarati sa-si apere patria cu pretul vietii. De partea franceza, se decisese o ofensiva de-a lungul tarmurilor, inainte de a patrunde in interiorul insulei. Primele doua coloane ocupasera deja Olcani si Alba, Bastia, San Leonardo si Olmeto di Capo Corso, iar a treia se indrepta spre Nonza dinspre sud. Nonza era o fortareata construita pe o stanca inaccesibila, cu o garnizoana de doua sute de corsicani. Intr-o seara veni un cioban care ceru sa fie primit de comandantul garnizoanei. Comandatul Barbaggi il primi imediat. Ciobanul ii dadu de stire ca francezii sunt pe care la incercuiasca cetatea, dar ca soldatii corsicani ar avea timp sa pregateasca fortareata deoarece artileria grea incetineste inaintarea coloanelor franceze. La miezul noptii regimental

BDD-A23610 © 2009 Editura Universităţii „Petru Maior”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:40:22 UTC)

Corsican parasise fortareata. A doua zi dimineata, prima coloana franceza ajunge la poalele stancilor. Nici un zgomot, nici o agitatie pe metereze.

“Curios, murmura generalul francez”.

“In locul dumneavoastra as fi banuitor, caci corsicanii astia sunt dracul gol.”

Nici nu termina bine de zis si trei impuscaturi venite dinspre cetate ucisera trei soldati francezi, al patrulea cazu cu urechea stanga smulsa.

“O sa ne coste scump, caci asaltul il dam descoperiti” murmura generalul, apoi ordona sa se traga o lovitura de tun care sa anunte dorinta de negocieri. Emisarul, purtand un steag alb, urca cu greu pana la baza fortaretii, apoi striga: “Predati-va, viteji corsicani, sunteti incercuiti! Am venit sa negociem conditiile unei capitulari onorabile. Daca va predate nu vi se va face nici un rau”. Din interiorul fortaretei se auzi o voce puternica: “Nu ne vom preda daca nu respectati conditiile noastre, caci suntem in forta”. O hartie alba legata cu o panglica rosie cazu la picioarele emisarului, care se si grabi sa o duca generalului sau: “Guvernatorul turnului catre generalul Grandmaison:

- Garnizoana Corsicana va iesi din fort cu steagul desfasurat, cu arme si bagaje; sa i se dea onorul militar, si mijloacele de transport necesare pentru efecte si tun, pentru a putea sa se alature liber fortelor nationale”.

Gandindu-se ca-si va economisi fortele, salvand viata trupelor sale si ca va ocupa fortareata, punct cheie, in apararea ariergardei, generalul este de acord si il trimite pe emisar sa duca raspunsul sau. Apoi ordona oamenilor sai sa faca un culoar de onoare si sa prezinte armele. Poarta fortaretei se deschise si pe ea iesi un batran schiop si slab, care cobori sprijinindu-se in carje. Generalul porni in intampinarea sa:

- Domnule guvernator, fara indoiala?
- El, in persoana, spuse batranul.
- Si garnizoana?
- Garnizoana... sunt eu.
- Cum? striga generalul stupefiat. E o gluma sau sunteti diavolul in persoana!”

In spatele lui, ostenii se inchinara.

- “Nici una, nici alta, generale”, replica schiopul.

BDD-A23610 © 2009 Editura Universităţii „Petru Maior”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:40:22 UTC)

Si povesti cum, in ajun, regimentul plecase, dar ca el, din cauza unei rani urate la picior, nu putuse pleca. Ramas singur in turnul Nonza, ii veni ideea sa fixeze pe creneluri cate o pusca, archebriza sau aruncator de mine pe care le actiona cu cabluri. Uimit de atata vitejie si ingeniozitate, generalul francez ordona unui pichet de cavalerie sa-l insoteasca pe batranul soldat, pe numele sau Ghjacomu Casella, pana la cartierul general al lui Pascal Paoli. Iar aici, batranul fu primit cu bratele deschise.

Sa analizam succint cele doua legende:

1. Ambele sunt reduse ca dimensiuni;
2. Fiind literaturizate, formula de deschidere "se zice ca..." lipseste, intamplarile fiind prezentate ca adevarate;
3. Naratorul este diferit de persoana eroului;
4. Responsabilitatea asupra celor povestite nici nu se declina, nici nu se asuma;
5. Timpul cand se petrec intamplarile este notat precis;
6. Actiunea se petrece intr-un spatiu real;
7. Lipseste aparent fabulosul;
8. Nu se poate analiza stilul deoarece culegatorul a intervenit masiv modernizand;
9. Ritmul este alert, dinamic si lipseste atat formula de incheiere cat si formula explicative ("si de atunci..")

Pornind de la aceste criterii putem extinde analiza concentrandu-ne si pe alte elemente comune celor doua legende, dovedind totodata si ce au ele specific. Desi aparent protocolul este acelasi, trebuie sa observam diferenta dintre comportamentul coleric si plin de trufie al regelui polon, transmis intrucatva si solului, fata de atitudinea chibzuita a generalului francez, caruia ii pasa mult mai mult de vietile ostasilor sai. Generalul de Grandmaison este, comportamental, mult mai aproape de pozitia hatmanului Iablonovski. Chiar daca lipsesc garnizoanele din ambele fortificatii, cauzele sunt diferite: corsicanii au plecat sa se alature armatei insurgentilor pentru a lupta impotriva francezilor, pe cand garnizoana moldoveana se alaturase armatei domnitorului in lupta cu turcii (deci cu un alt dusman, nu cu polonezii). Asemanatoare este atitudinea plaiesilor din Cetatea Neamtului cu cea a batranului corsican, ramas singur si grav ranit la picior. Conditiile impuse de ocupantii celor doua cetati par asemanatoare, cu deosebirea ca batranul ostean corsican cere si onoruri militare si mijloace de transport pentru efecte si armament, ceea ce ii este acordat de catre generalul francez. Mai mult, desi stupefiat la aparitia unui singur om, generalul francez, dupa ce ordonase ostasilor

BDD-A23610 © 2009 Editura Universităţii „Petru Maior"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:40:22 UTC)

sai sa ii dea onorul si sa prezinte armele, ii iese in intampinare si se inclina cu respect in fata lui. Ii da chiar ostasi calari care sa il conduca pana la cartierul general al insurgentilor, desi stia ca acestia se pregatesc de lupta impotriva armatei sale, fie pe fata, fie in hartuieli periculoase de gherila.

Care sa fie explicatia? Faptul ca episodul se intampla cu 77 de ani mai tarziu, ca legile cavaleresti sunt mai bine asimilate in vestul Europei decat in est? Sau poate dezideratul a fost proiectat in realitatea fabuloasa a legendei. Cert este ca identitatea subiectului nu corespunde cu similitudinea totala a conditiilor istorice.

Aceste exemple ilustreaza de fapt proiectia unui simbol, dorinta de libertate si de independenta a unui popor in fata expansiunii altor popoare mai puternice si mai agresive care vor sa il subjuge. Scopul crearii acestor legende este de a da o pilda de vitejie si de demnitate nationala urmasilor. Fiecare eveniment istoric important, sau perceput ca atare, isi are legenda sa, tinzand sa devina ea insasi un fenomen istoric, o forta care determina evolutia fiecarui popor.

In eseul "Sensul Revolutiei lui Tudor Vladimirescu", filosoful Vasile Bancila scrie ca legenda istorica este "constiinta societatii, functia ei spiritual creata in chip spontan asa cum e functia constiintei in individ. Creata de spontaneitatea sociala, aceasta se judeca dupa valori etice, pragmatice si estetice si nu dupa adevarul in sine, ca si istoria reala."

Bibliografie

1. Angelescu Silviu, *Legenda,* Ed. Valahia, Bucuresti, 2002
2. Birlea Ovidiu, *Folclorul romanesc,* Ed. Minerva, Bucuresti, 1983
3. Jolles Andre, *Formes Simples,* Ed. du Seuil, 1972
4. Simonsen Michele, *Le conte populaire francais,* Ed. PUF Paris, 1994
5. Giurescu C. Constantin, *Istoria Romanilor,* Ed. Bic All, Bucuresti, 2007
6. Iorga Nicolae, *Istoria literaturilor romanice in dezvoltarea si legaturile lor,* EPLU, Bucuresti, 1968
7. Neculce Ion, *Letopisetul Tarii Moldovei,* Ed. Minerva, Bucuresti, 1982
8. Marian Simion Florea, *Legende istorice din Bucovina,* Ed. Junimea, Iasi, 1981
9. Tony Brill, *Tipologia legendei populare romanesti,* Ed. Saeculum I.O, Bucuresti, 2005
10. Niculita Voronca Elena, *Datinile si credintele poporului roman,* Ed. Saeculum visual, Bucuresti 2008.

BDD-A23610 © 2009 Editura Universităţii „Petru Maior"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:40:22 UTC)

11. Bancila Vasile, *Portrete si semnificatii,* Revista de istorie si teorie literara, nr.4, Colectia "Capricorn" 1987
12. Vrabie Gheorghe, *Proza popular romaneasca,* Ed. Albatros, Bucuresti, 1986
13. *Legende populare romanesti,* ed. ingrijita de Octav Paun si Silviu Angelescu, Ed. Albatros, Bucuresti, 1983
14. *Cartea cronicilor,* texte antologate si commentate de Elvira Sorohan, Ed. Junimea, Iasi, 1986
15. Bourguignon Frosseto Claude, *Recits du Folklore Corse,* Ed. Hachette, Paris, 1982
16. *Pentru o definitie a specificului romanesc,* Crestomatie de Gabriel Stanescu, Ed. Criterion – publishing – Bucuresti, 2006
17. Constantin Eretescu, *Folclorul literar al romanilor,* Ed. Compania, Bucuresti, 2004.

BDD-A23610 © 2009 Editura Universităţii „Petru Maior"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:40:22 UTC)